

Téglási András¹
Sándor István: A bizalmi vagyonkezelés és a trust című könyvéről²

A 2014. március 15-én hatályba lépett új Polgári törvénykönyv (2013. évi V. törvény) egyik újítása, hogy bevezeti a „bizalmi vagyonkezelési szerződés” intézményét.³ A könyv fő célkitűzése annak bemutatása, hogy – annak ellenére, hogy ennek a jogintézménynek a magyar jogban nincsenek történeti előzményei és magyar nyelvű szakirodalma is meglehetősen szűk körű – a vagyonkezelés tételes jogi szabályozása miként illeszkedik abba a jogalkotási nemzetközi tendenciába, amely az angolszász eredetű trust és annak szerepeit betöltő jogintézmények a római jogi hagyományokon nyugvó és a vegyes jogrendszerekben történő térnyerésében valósult meg a közelmúltban.

A könyv szerzője Sándor István egyetemi docens az ELTE ÁJK Római Jogi és Összehasonlító Jogi Tanszékén, valamint a KRE ÁJK Polgári Jogi és Római Jogi Tanszékén, továbbá gyakorló ügyvéd is. A szerző pályafutása során számos külföldi egyetemen (Bécs, Padova, Berlin, Trier, Göttingen, Groningen, Helsinki) és kutatóintézetben (a müncheni Leopold-Wenger-Institute für Rechtsgeschichte, a londoni Institute of Advanced Legal Studies, a lausanne-i Institut suisse de droit comparé) folytatott kutatómunkát. Mindebből kitűnik, hogy a szerző a római jog és polgári jog területén több évtizedes oktatói és kutatói múlttal rendelkezik, amit e könyv is igazol, ugyanis kitűnő ötvözete a szerző több évtizedes elméleti és gyakorlati tapasztalatainak.

A szerző az előszóban utal arra, hogy 1998-ban kezdett el foglalkozni a trust intézményével, akkor az új Ptk. kodifikációja során a Sárközy Tamás professzor vezetésével létrejött „Dologi jogi” munkacsoport tagja és titkára volt. A munkacsoportban végzett munkájának eredményeként rámutatott a trust látványos térnyerésére is, és ekkor merült fel az a dogmatikai előkérdés, hogy az angolszász trust intézménye vajon a magyar jogba – mint idegen dologbeli jog – beilleszthető-e. Az ennek eredményeként elkészült tanulmány fő következtetése az volt, hogy a trust intézménye idegen a tulajdon oszthatatlanságát követő magyar jogi szabályozásban, bár Németországban és Svájcban a Treuhand intézménye bizonyos mértékig a trusthoz hasonló, de pusztán kötelmi jogi alapokon nyugvó bírósági gyakorlata biztató jeleket mutatott. A munkacsoport ezért egyértelműen arra az álláspontra jutott, hogy a trust átvétele a magyar jogba idegen dologbeli jogként olyan mértékű áttörést igényelne a hagyományos magánjogi dogmatikai alapokon, hogy ez a felvetés akkor elvetésre került. 2009-ben az új Ptk. minisztériumi tervezetében merült fel újra eme angolszász intézmény egyfajta „csökkentett hatókörű” változata. Ennek eredményeként a 2009. évi CXX. törvény önálló szerződéstípusként szabályozta a trust magyar változatát, a bizalmi vagyonkezelést. Az új Ptk. – ismét Vékás professzor vezetésével szerkesztett – tervezetéből sem került eltávolításra ez a jogintézmény, mint a megbízás egyik altípusa, és végül a 2013. évi V. törvényben „bizalmi vagyonkezelési szerződésként” jelent meg. A könyv szerzője

---

¹ PhD., adjunktus. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Közigazgatás-tudományi Kar, Alkotmányjogi Tanszék. E-mail: Teglasi.Andras@uni-nke.hu

² A könyv teljes címe: A bizalmi vagyonkezelés és a trust – Jogtörténeti és összehasonlító jogi elemzés. HVG-Orac Kiadó, Budapest, 2014. 489 p.

³ Lásd VI. könyv XLIII. Fejezet

azonban ez utóbbi kialakításában már nem vett részt, így – saját bevallása szerint is – kívülállóként tud viszonyulni a normaszöveghez.

A szerző kutatásainak – és így az egész könyvnek – az alapvető célja, hogy a trust intézményét és az annak civiljogi adaptációival kapcsolatos törekvéseket megismerje és megismertesse. A szerző alapvetően arra kereste a választ, hogy miért és hogyan alakult ki a trust, mi is az a trust valójában, és milyen formában illeszthető be a római jogi hagyományokon nyugvó jogrendszerekbe. A szakirodalom megismerése alapján a szerző egyetlen biztos következtetése, hogy nincs egységes, általános megoldás erre a kérdésre.

A szerző előszavában utal arra, hogy a trust szakirodalma Magyarországon, magyar nyelven, magyar szerzőktől csak felületes ismereteket ad, ehhez képest a nemzetközi – és elsősorban angolszász – szakirodalom feldolgozása egy életet is felemésztő vállalkozás lenne. A könyv I. fejezetének 5. pontja közel két oldalon keresztül sorolja fel a trust legrelevánsabb szakirodalmi forrásait, ezáltal a mű további kutatásokhoz is hasznos forrásul szolgálhat.⁴

A szerző maga is elismeri, hogy a nagyívű munkák mindig veszélyesek, ezért egy kívülálló, civiljogi alapokkal rendelkező kezdő trustkutatóként nem is törekedhetett másra, mint a trust átfogó bemutatására, problémákat felvetve, a megoldás felé vezető utat keresve, de semmiképpen sem valamennyi kérdés megválaszolására. A könyv megírásában a szerző ifj. Szladits Károly törekvését is szem előtt tartotta, hogy ti. a trust alapköveit, legfontosabb szabályait bemutassa. Ezek alapján nem meglepő, hogy az Előszót követő I. fejezet egy Szladitstól származó idézettel kezdődik. Ez az I. fejezet a trust kutatásával kapcsolatos főbb kérdéseket mutatja be, így kitér a trust és equity fordításának nehézségeire, a jogösszehasonlítás alkalmazására. A II. fejezet részletesen elemzi a use és a trust kialakulását. Külön részben kerülnek bemutatásra a trust és a római jogi fideicommissum és fiducia, valamint a salmann és a wakf szabályainak hasonlóságai és eltérései, továbbá ezeknek a jogintézményeknek a lehetséges kapcsolódási pontjai, hatásai egymásra. A III. fejezet az angolszász trust szabályait mutatja be, különös hangsúlyt fektetve az esetjogra. Ennek célja az, hogy a civiljogi jogászok is átfogó képet kapjanak a trust szabályainak sajátosságairól. A IV. fejezetben a trust civiljogi jogrendszerekbe való átvételének problematikája kerül kifejtésre a vonatkozó szakirodalmi nézetek bemutatásával. Ezt követi a trust összehasonlítása egyes civiljogi (civil) jogintézményekkel, valamint a trust és a szerződés jellemző vonásainak összehasonlítása és a trust jog-gazdasági elemzése. Az V. fejezetben áttekintés található azokról az országokról, ahol a trust, illetve annak valamilyen hasonló jogi konstrukciója átvételre vagy bevezetésre került. A VI. fejezet a nemzetközi jogegységesítési törekvéseket mutatja be, így elemzi a Hágai Egyezményt, valamint a Principles of European Trust Law és a Draft Common Frame of Reference szabályait. A VII. fejezet bemutatja a magyar jogalkotás törekvéseit a trusthoz hasonló bizalmi vagyonkezelési szerződés bevezetésére, amely a 2014. március 15-én hatályba lépett új magyar Ptk. szabályai közé a megbízás altípusaként nyert szabályozást. A VIII. fejezet áttekintést és elemzést ad a bizalmi vagyonkezelés egyes konstrukcióinak eltéréséről és hasonlóságáról.

---

⁴ A könyvben feltüntetésre kerülő szakirodalmi forrásokon kívül a trust intézményének rövid, de lényegre törő ismertetését lásd: Banakas, Stathis: *Understanding Trusts: A Comparative View of Property Rights in Europe* (May 6, 2009). InDret, Vol. 323, No. 1/2006, pp. 1–9, February 2006. Letölthető: SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1400130>

A bizalmi vagyonkezelési szerződés megjelenése az új Ptk-ban jelentős újdonságot eredményez a magyar joggyakorlatban, melynek feldolgozására majd – remélhetőleg – egy későbbi kiadásban lesz is lehetősége a szerzőnek, ugyanakkor ez a könyv jelen formájában megfelelő elméleti alapot nyújt nemcsak a jogalkalmazók, hanem a jogintézmény esetleges későbbi korrekcióját célzó jogalkotás és a további tudományos kutatások számára is, ezért jó szívvel ajánlom minden, a téma iránt érdeklődő számára.